

Seminarium om tillgänglighet 230228

Agneta Lindqvist

Funktionsrätt Östergötland

agneta@funktionsratt-ostergotland.se

Fredrik Lindgren

Samordningsförbundet Östra Östergötland

fredrik.lindgren@norrkoping.se

Funktionsrätt Sverige

Funktionsrätt Östergötland

Funktionsrätt Östergötland är en paraplyorganisation som samlar 35 funktionsrättsorganisationer regionalt.

Arbetar för att alla människor ska kunna utkräva sin funktionsrätt – rätten att fungera i samhällslivets alla delar på lika villkor.

Arbete, undanröja fattigdom, kollektivtrafik/färdtjänst, jämlik vård, rehabilitering, universell utformning

Påverkan och samverkan är en stor och viktig del i det intressepolitiska arbetet.

Mer information på

<http://www.funktionsratt-ostergotland.se/>

Funktionsrätt
Östergötland

Vad vill Funktionsrätt Östergötland?

- Alla har rätt att arbeta 100% efter sin förmåga.
- Alla har rätt till en god ekonomi, även om man inte kan förvärvsarbeta.
- Allas rätt att delta på sina villkor. Samhället ska vara utformat för att fungera för alla. Universell Utformning.
- Allas rätt till en jämlik vård efter behov.
- Rätten till rehabilitering och hjälpmedel efter behov.

Funktionsnedsättning:

Beskriver nedsättning av funktionsförmåga för personer med fysiska, psykiska och intellektuella svårigheter

Person med funktionsnedsättning

Funktionshinder:

Uppstår först när en person med funktionsnedsättning möter hinder i vardagen

(Socialstyrelsens termbank)

Funktionsrätt
Östergötland

Varför använder vi inte ordet funktionsvariation?

- Alla har rätt att benämna sin egen funktionsnedsättning med det begrepp man själv väljer.
- Alla människor har variationer i sin funktionsförmåga, ofta utan att ha en funktionsnedsättning, till exempel använder många glasögon utan att det klassas som funktionsnedsättning
- För att kunna kräva rättigheter för de personer som behöver krävs att vedertagna uttryck används

Fakta

- I Sverige finns ca. 2 miljoner personer med funktionsnedsättning
- 1 144 000 i åldern 16-64 år
- Arbetslöshet ca 11% i hela gruppen. För personer mednedsatt arbetsförmåga 17%
- Personer med funktionsnedsättning har 10 ggr sämre hälsa

Mänskliga Rättigheter

- Mänskliga rättigheter gäller alla människor
- FN har förtydligat att och hur de mänskliga rättigheterna gäller för personer med funktionsnedsättning: FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning
- 2009 trädde den i kraft i Sverige
- Den består av 25 rättighetsartiklar samt allmänna åtaganden och procedurartiklar

Funktionsrätt
Östergötland

Universell utformning

Universell utformning utgår från ett rättighetsperspektiv och handlar om att göra rätt från början – att inkludera en mångfald av behov och erfarenheter när samhället planeras, oavsett om det handlar om utveckling av produkter, tjänster, miljöer eller program.

Universell utformning finns med i FN:s Funktionsrättskonvention, men det har betydelse för alla människor i samhället. Det handlar om mänskliga rättigheter och rätten för alla människor att bli delaktiga i samhället på lika villkor.

Artikel 9

Funktionsrätt
Östergötland

Vad innebär universell utformning?

- **Flexibla och likvärdiga lösningar.**
Inte "en storlek för alla"!
- Involvering av användare genom **design- och utvecklingsprocesserna**

"Om man utgår från användare med störst behov blir det oftast bra för de flesta."

Sju principer för universell utformning

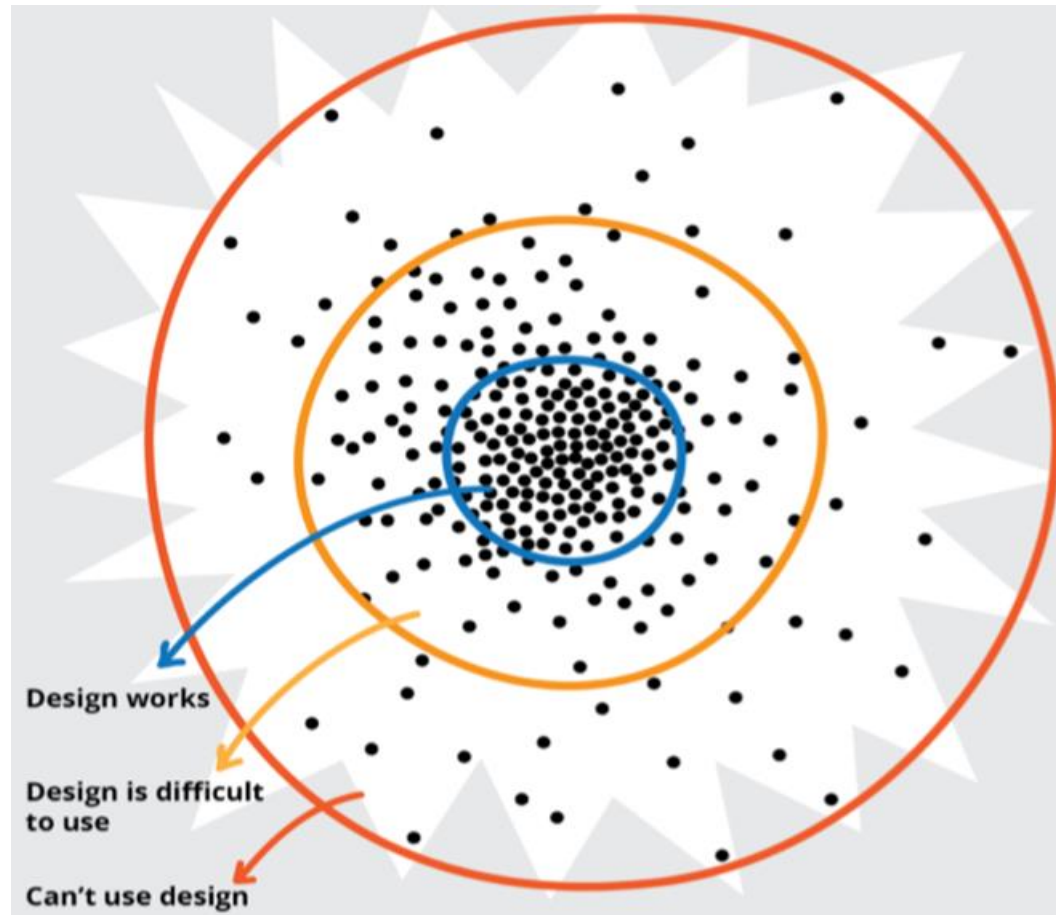
Sju principer av universell utformning

- Likvärdig användning
- Flexibilitet i användning
- Enkel och intuitiv användning
- Uppfattbar information
- Tolerans för misstag
- Låg fysisk ansträngning
- Storlek och utrymme för åtkomst och användning

Källor: The Center for Universal Design, Certec

Universell utformning

- Risk för exkluderingnär beslut baseras på användardata
- 80 procent på 20 procent av ytan (design works)
- 20 procent på 80 procent av ytan där är variationerna störst (design is difficult to use/ can't use design)

Tillgänglighet - användbarhet

- Handlar inte om diagnoser, det handlar om att ta hänsyn till alla människors olika förmågor
- Det handlar om fysisk tillgänglighet
- Information och kommunikation
- Verksamhet (arbetsplatsen)

Funktionsrätt
Östergötland

Information/Kommunikation

- Att göra information tillgänglig betyder att göra det möjligt för alla att ta till sig informationen
 - exempelvis information via media, hemsida, skyltar, telefon, webb och film
- Många behöver tillgänglig information
 - Barn
 - Utrikesfödda
 - Läs- och skrivsvårigheter
 - Synnedstättning
 - Hörselnedstättning
 - Kognitiva svårigheter

Alternativa format

- Lättläst
- Enkel svenska/klarspråk
- Inläst
- Punktskrift
- Word eller PDF

Klarspråkshjälpen

Tillgänglig information/klarspråk

- Tänk på läsaren: varför, till vem, syfte
- Vägled läsaren: innehållsförteckning, underrubriker, styckesindelning
- Skriv det viktigaste först
- Undvik ålderdomligt och svårbegripligt språk
- Förklara svåra men nödvändiga termer

Tillgänglig layout

- Textflöde
- Teckensnitt: Sheriffer/klackar, Times och New Times Roman eller utan sheriffer Helvetica, Arial och Verdana
- **Fet** stil är bättre för att markera en text än *kursiv stil* och VERSALER
- Teckenstorlek 12 helst 14
- Radavstånd 2 punkter större än teckenstorleken
- Radlängd: 6-13 cm
- Kontrast och färger
- Bilder
- Papperskvalitet

MISSA
INTE!

Välkommen till en dag på temat: "Låt fler forma vår samtid och framtid"

Dagen kommer innehålla såväl föredrag som kortare pass som syftar till att ge inspiration och inblick i vikten av att låta barnperspektivet finnas med i beslut, att låta barn vara delaktiga i de demokratiska processerna, och värdet av att göra barnkonsekvensanalyser.

Dagen är kostnadsfri, och Du är välkommen att delta så mycket eller lite som du önskar.

**Varmt välkommen 28 april 2016 till
Fullmäktigesalen, Linköpings stadshus,
Storgatan 43.**

PROGRAM (med reservation för ev. ändringar)

- 9.15 Kaffe
- 9.45 Inledning av borgmästare Helena Balthammar.
- 10.00 "Låt fler forma vår samtid och framtid"
Om Barnkonventionen och svensk lag, talar Cecilia Malm, verksamhetsutvecklare på Rädda Barnen. Richard Öhrvall, statsvetare på LiU, uppmärksammar vad Demokratitredningen skriver om barns demokratiska möjligheter att göra sig hörda.
- 12.00 Lunch på egen hand
- 13 - 13.30 Bris - Vårt uppdrag är att stärka och stödja barn, att lyssna till, samla in och berätta om barns erfarenheter. Vi har utvecklat en modell som eftersträvar en hög nivå av barns inflytande i vår organisation. Vi kallar den Expertgrupp-barn.
/Lena Gunnarsson, Bris.
- 13.35 - 14.00 "Det handlar om kärlek". Om metod och samverkan mellan frivilligorganisationer och myndigheter med fokus på hedersrelaterat våld och förtryck.
/Carina Bosten, Linköpings Kommun.

- 14.05 - 14.30 "Barnens perspektiv ska genomsyra besluten".
2012 tog Kyrkomötet i Svenska kyrkan ett beslut som innebär att konsekvenserna av ett beslut alltid ska analyseras ur barnens perspektiv.
/Lena Åkesson, Sensus och Svenska kyrkan
- 14.35 - 15.15 "Vi är inte bära framtiden - vi är NUF" Ett pass om där unga generationer får säga sitt inom kommunpolitiken tack vare Nyköpings Ungdomsfullmäktige.
/Representanter från Nyköpings Ungdomsfullmäktige
- 15.15 Kaffe
- 15.30 Panelsamtal med medverkande från dagen, samt Cecilia Gyllenberg-Bergfasth, ordförande Kultur- o Fritidsnämnden och Håkan Srenbäck, polismyndigheten i Östergötland.
- 16.30 Slut

Stort tack till Linköpings Kommun för gott samarbete.

Arrangeras av: Sensus, Bris och Rädda Barnen.

För mer info: Lena Gunnarsson, BRIS 011-4400577.

Anders Lindkvist, Rädda Barnen 0705-890516 eller

Lena Åkesson, Sensus Studieförbund 013-246721.

BRIS
BARNENS RÄTT I SAMHÄLLET

sensus

Rädda Barnen

Hur gör ni?/Dialogpass i breakout rooms

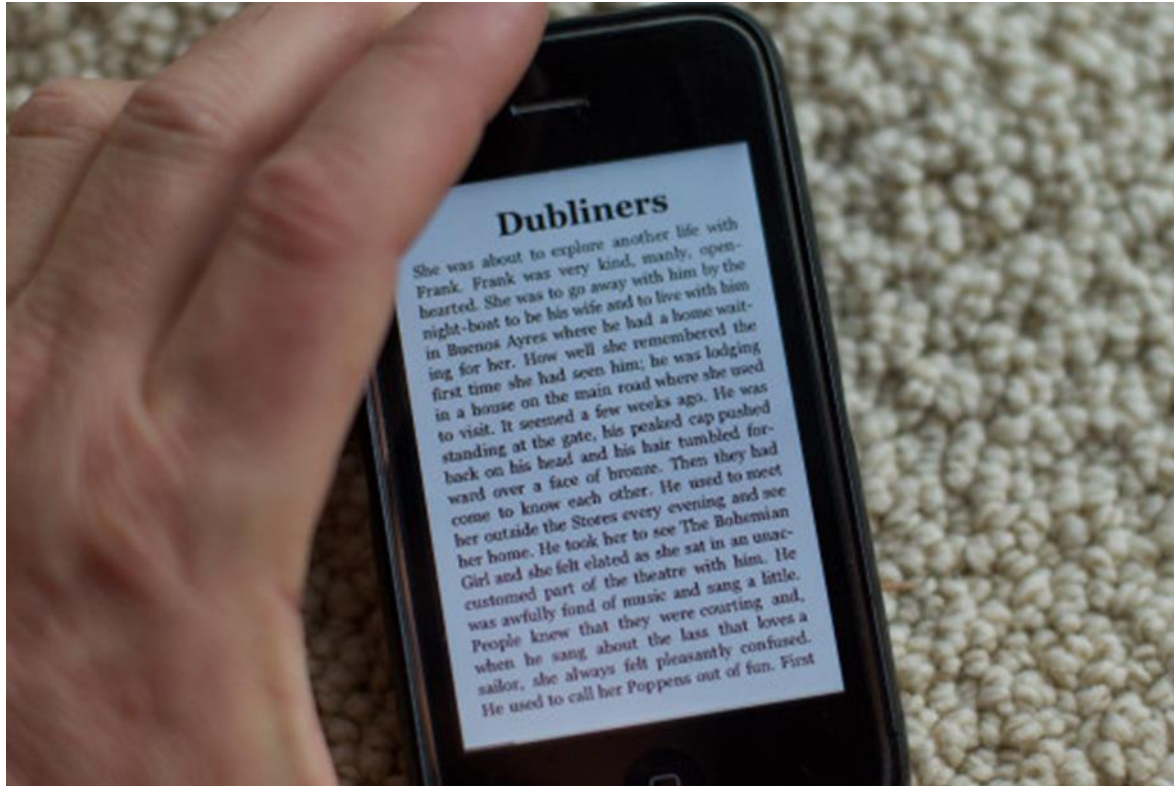
- Hur tänker ni kring tillgängligheten för:
 - Webben?
 - Informationsmaterial?

15 min paus

Universell utformning hörsel

- ljud, ljus, akustik
- hörteknik på möten, guidningar, konferenser
- hörslinga, (teleslinga)
- vid evenemang informera om vilken tillgänglighet som finns
- textning på TV, textade filmer på webben – inte bara bra för den som har nedsatt hörsel
- teckenspråkstolk, skrivtolk, tecken som stöd
- displayer för information

Appar som översätter tal till text

Transkribera
(android)

Group Transcribe
(I-phone)

Universell utformning syn

- Kontraster
- Berätta muntligt om bilder som visas:
- Använd alltid bildtexter
- Minsta teckenstorlek 12 punkter
- Använd taktila saker

[Det här fotot](#) av Okänd författare licensieras enligt [CC BY-NC](#)

[Det här fotot](#) av Okänd författare licensieras enligt [CC BY-NC-ND](#)

Testa syn simulator

- Hämta appen synsimulator
- Den ger normalt seende personer möjlighet att uppleva hur personer med synnedläggelse kan uppleva sin omvärld.

Bemötande

- Samspel mellan individer
- Välkomnande
- Lyssna
- Fråga
- Mentor/fadder när man är ny på en arbetsplats
- Introduktion: Raster/paus, vem sitter var i fikarummet
- Kontorslandskap
- Arbetsmiljö

Bemötande

- Vid rekrytering av personal
- Vid introduktion

- Anpassningar?

Hur gör ni? /Dialogpass i breakout rooms

- Hur ser er tillgänglighet ut utifrån syn och hörsel?
- Kontraster och Kännbarhet?
- Har ni hörselteknik på konferenser (mikrofon och högtalare)?
- Hur tänker ni kring bemötande ur ett funktionshinderperspektiv?

Fysisk tillgänglighet

Ledstråk och informationstavla

Kontrastmarkering av pelare

Bra kontrastmarkering av trappnosar och bra förlängda ledstänger

Checklista för tillgänglighet

Funktionsrätt Östergötlands hemsida

www.funktionsratt-ostergotland.se

Verksamhetens tillgänglighet

- Exempel på planerad fysisk tillgänglighet

<https://mp.uu.se/web/info/stod/lokaler/tillganglighet>

- Exempel på planerad informativ tillgänglighet

<https://soo.samordning.org>

- Exempel på tillgänglighetstänk vid rekrytering

- Arbetsgivare Uppsala universitet och Sveriges Schackförbund

- Exempel på material till arbetsgivare

<https://finsamuppsala.se/utbildning>

Frågor och funderingar på dagens innehåll

- Vad tar ni med er från dagens seminarium?
- Vad blir nästa steg för er verksamhet?

Tack för visat intresse!

Agneta Lindqvist

Funktionsrätt Östergötland

agneta@funktionsratt-ostergotland.se

Fredrik Lindgren

Samordningsförbundet Östra Östergötland

fredrik.lindgren@norrkoping.se

